

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani (jud.: I. Barbacaru)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud.: V. Negru, E. Palanciuc, I. Dutca)

DECIZIE

03 aprilie 2024

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

Judecători

Oxana Parfeni

Mariana Ursachi

examinând recursul depus de Societatea Comercială „Prorialia” Societate cu Răspundere Limitată,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea Comercială „Prorialia” Societate cu Răspundere Limitată împotriva Primăriei mun. Chișinău, Consiliul mun. Chișinău, persoană terță Societatea pe Acțiuni „Apă Canal Chișinău” cu privire la obligarea emiterii actului administrativ favorabil,

împotriva încheierii din 27 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost declarat inadmisibil apelul depus de Societatea Comercială „Prorialia” Societate cu Răspundere Limitată împotriva hotărârii din 02 februarie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani,

c o n s t a t ă:

La 11 decembrie 2015, SC „Prorialia” SRL a depus cerere de chemare în judecată împotriva Primăriei mun. Chișinău, Consiliul mun. Chișinău, persoană terță Societatea pe Acțiuni „Apă Canal Chișinău” cu privire la obligarea emiterii actului administrativ favorabil.

Prin hotărârea din 06 decembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a fost respinsă acțiunea ca fiind nefondată.

Prin decizia din 13 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău s-a admis apelul depus de SC „Prorialia” SRL, s-a casat hotărârea din 06 decembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și s-a remis cauza la rejudecare în prima instanță, în alt complet de judecată.

Prin hotărârea din 02 februarie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, a fost respinsă acțiunea ca fiind neîntemeiată.

La 01 martie 2023, SC „Prorialia” SRL, reprezentată de avocatul Ojog Olga, a depus apel nemotivat împotriva hotărârii din 02 februarie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani. Totodată, apelanta a indicat că motivele de fapt și de drept pe care se întemeiază apelul le va prezenta ulterior după ce va lua cunoștință de hotărârea integrală a primei instanțe.

Prin încheierea din 27 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău, a fost declarat inadmisibil apelul depus de SC „Prorialia” SRL, pe motiv că motivarea apelului nu a fost depusă în termenul stabilit de art. 232 alin. (2) din Codul administrativ.

La 10 iulie 2023, SC „Prorialia” SRL a depus recurs împotriva încheierii din 27 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu încheierea contestată, prin faptul că a fost emisă de un tribunal constituit ilegal cu încălcarea normelor de drept procedural.

Astfel, a menționat că verificând portalul instanțelor de judecată a aflat despre încheierea din 27 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău.

Suplimentar a indicat că instanța de apel în mod eronat a apreciat faptul comunicării hotărârii motivate recurente SC „Prorialia” SRL, prin ce a încălcat dreptul fundamental de acces la justiție garantat de art. 6 CEDO, or, la data de 02 martie 2023 între SC „Prorialia” SRL și avocatul Ojog Olga a fost încheiat acordul de rezoluțiune a contractului de prestări servicii de asistență juridică nr. 13/20 din 16 iunie 2020, prin care s-au încetat pentru viitor relațiile de reprezentare juridică a avocatului.

A comunicat că la materialele cauzei nu există nici un înscris sau altă manifestare de voință din care să rezulte că SC „Prorialia” SRL a acceptat comunicarea hotărârii judecătorești prin mijloace electronice, or așa ceva nu a existat.

De asemenea a indicat că cauza a fost examinată de o instanță constituită ilegal, prin participarea judecătorului Palanciuc Ecaterina, or, ultima a participat anterior la examinarea cauzei în ordine de apel.

În conformitate cu art. 242 Cod administrativ, recursul împotriva încheierii judecătorești se depune motivat la instanța de judecată care a emis încheierea contestată în termen de 15 zile de la notificarea încheierii judecătorești, dacă legea nu stabilește un termen mai mic.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat încheierea contestată la 27 iunie 2023, fiind notificată reprezentantului recurente, avocatul Ojog Olga la data de 28 iunie 2023, fapt ce se confirmă prin extrasul din poșta electronică anexat la materialele cauzei(f.d.204, Vol. II)

Astfel, recursul depus la 10 iulie 2023, este în termen.

Prin prisma art.191 alin.(5) din Codul administrativ Curtea Supremă de Justiție soluționează cererile de recurs împotriva hotărârilor, deciziilor și încheierilor curților de apel.

Conform art. 243 alin. (2) din Codul administrativ instanța competentă soluționează recursul împotriva încheierilor judecătorești fără ședință de judecată. Dacă consideră necesar, instanța competentă poate cita participanții la proces.

La 19 iulie 2023 în adresa intimaților a fost expediată pentru cunoștință copia cererii de recurs, însă, nu și-au valorificat dreptul de a depune referințe (f.d.235-236, Vol. II).

Studiind actele cauzei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a respinge recursul depus de Societatea Comercială „Prorialia” Societate cu Răspundere Limitată, și de a menține încheierea din 27 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău, din următoarele motive.

Conform art. 243 alin.(1) lit. b) din Codul administrativ examinând recursul împotriva încheierii judecătorești, instanța adoptă una dintre următoarele decizii: respinge recursul.

Din materialele cauzei rezultă că, prin încheierea din 27 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău a fost declarat inadmisibil apelul depus de Societatea Comercială „Prorialia” Societate cu Răspundere Limitată, împotriva hotărârii din 02 februarie 2023 a

Judecătoria Chișinău sediul Râșcani, pe motiv că motivarea apelului nu a fost depusă în termenul prevăzut la art. 232 alin. (2) din Codul administrativ.

Instanța de apel a reținut că, deși avocatului Olga Ojog, în interesele Societății Comerciale „Prorialia” Societate cu Răspundere Limitată, i-a fost notificată hotărârea motivată a primei instanțe la 10 mai 2023, ultima, însă, nu a depus motivarea apelului în termenul stipulat de articolul 232 alin.(2) din Codul administrativ.

În conformitate cu art. 236 alin. (1) și (2) lit. e) din Codul administrativ, instanța de apel examinează din oficiu admisibilitatea apelului. Dacă este inadmisibil, apelul se declară ca atare printr-o încheiere susceptibilă de recurs. Apelul se declară inadmisibil în special când motivarea apelului nu a fost depusă sau a fost depusă după expirarea termenului prevăzut la art. 232 alin. (2).

Potrivit prevederilor art. 232 alin. (2) din Codul administrativ, motivarea apelului se prezintă la instanța de apel în termen de 30 de zile de la data notificării hotărârii motivate. Dacă se depune împreună cu apelul, motivarea apelului se depune la instanța de judecată care a emis hotărârea contestată.

Totodată, regulile generale ce țin de calcularea termenelor în materie de contencios administrativ sunt reglementate prin prisma art.195 din Codul administrativ potrivit cărora procedura acțiunii în contencios administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art.169–171.

În conformitate cu art.110 din Codul de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Conform art. 111 alin. (1) - (4) din Codul de procedură civilă, actele de procedură se efectuează în termenul prevăzut de lege. În cazul în care nu este stabilit prin lege, termenul de procedură se fixează de către instanța judecătorească. Termenul de procedură se instituie prin indicarea unei date calendaristice, datei comunicării actului de procedură, a unei perioade sau prin referire la un eveniment viitor și cert că se va produce. În ultimul caz, actul de procedură poate fi efectuat în decursul întregii perioade. Dacă începutul curgerii termenului este determinat de un eveniment sau moment în timp care va surveni pe parcursul zilei, inclusiv de comunicarea actului de procedură, atunci ziua survenirii evenimentului sau a momentului nu se ia în considerare la calcularea termenului. Dacă începutul curgerii termenului se determină prin începutul unei zile, această zi se include în termen.

Potrivit art.113 din Codul de procedură civilă, dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Pornind de la prevederile legale menționate supra, Completul de judecată menționează că termenele procedurale stabilesc regimul optim pentru realizarea justiției, fiind o modalitate de ordonare a realizării acțiunilor procedurale și fortificare a securității raporturilor juridice. Exercitarea unui drept de către titularul său nu poate avea loc decât într-un anumit cadru, prestabilit de legiuitor, cu respectarea anumitor exigențe, căror li se subsumează și instituirea unor termene, după a căror expirare valorificarea respectivului drept nu mai este posibilă.

Din materialele cauzei rezultă că, hotărârea integrală emisă în prezenta cauză, a fost notificată la adresa electronică, a avocatului Olga Ojog (f.d. 186, vol. II), care a

reprezentat interesele Societății Comerciale „Prorialia” Societate cu Răspundere Limitată, la 10 mai 2023, fapt confirmat prin extrasul din poșta electronică.

Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că, hotărârea motivată a instanței de fond a fost notificată reprezentantului recurente/apelantei, avocatul Olga Ojog la 10 mai 2023.

Potrivit art.223 din Codul administrativ, hotărârile și alte acte de dispoziție prin care se stabilesc termene, precum și numirea ședințelor și citațiile se notifică participanților la proces conform art. 96–114.

Potrivit art. 96 alin. (1) din Codul administrativ, notificările și comunicările către participanții la procedura administrativă se realizează în orice formă de comunicare adecvată, rapidă și eficientă din punctul de vedere al costurilor. Comunicarea prin mijloace electronice are prioritate dacă este adecvată obiectului comunicării și acceptată de participantul la procedură.

Din dispozițiile art. 97 alin. (1) și (3) din Codul administrativ, notificarea este comunicarea, dispusă de autoritatea publică, a unui înscris în forma stabilită de prezentul cod. Autoritatea publică poate alege între următoarele forme de notificare: a) notificare prin act de recunoaștere a recepționării; b) notificare prin poștă cu act de notificare; c) notificare prin poștă cu scrisoare recomandată.

Astfel, termenul de prezentare a motivării apelului, în baza art. 232 alin. (2) din Codul administrativ, fiind de 30 de zile de la data notificării hotărârii motivate, a început să curgă de la data de 11 mai 2023 și a expirat la data de 09 iunie 2023.

În pofida acestui fapt, nici în momentul emiterii încheierii din 27 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost declarat inadmisibil apelul depus de avocatul Olga Ojog, în interesele Societății Comerciale „Prorialia” Societate cu Răspundere Limitată, motivarea apelului nu a fost depusă. În acest sens, este justă concluzia instanței de apel cu privire la încălcarea de către Societatea Comercială „Prorialia” Societate cu Răspundere Limitată, a obligației prevăzute de art. 232 alin.(2) din Codul administrativ. Or, din interpretarea corectă a prevederilor normei legale citate, este de înțeles că termenul prezentarea motivării apelului curge din momentul notificării hotărârii integrale.

În același context, după cum a fost reiterat supra, termenul stabilit de lege pentru exercitarea obligației procesuale (depunerea apelului motivat) se calculează exclusiv din momentul notificării hotărârii integrale, iar în cazul în care participantul la proces, la caz Societatea Comercială „Prorialia” Societate cu Răspundere Limitată, a omis acest termen, urma să invoce motivele omiterii (comunicarea defectuoasă a actului de procedură, recepționarea cu întârziere a hotărârii etc.) într-o eventuală cerere de repunere în termen și expres să solicite acest fapt.

Completul de judecată apreciază critic, și ca urmare va respinge, argumentele Societății Comerciale „Prorialia” Societate cu Răspundere Limitată că a fost lipsită de posibilitatea de a prezenta cererea de apel motivată, ținând cont că nu a fost notificată despre hotărârea motivată a instanței de fond, iar, hotărârea motivată a fost expediată doar avocatului acesteia Olga Ojog, cu care la data de 02 martie 2023 a reziliat contractul de prestări servicii asistență juridică nr. 13/20 din 16 iunie 2020, or, instanței nu i-a fost prezentat un astfel de acord de rezoluțiune a contractului de prestări servicii.

În acest sens, Completul de judecată accentuează că în pofida desemnării unui reprezentant împuternicit, participantul, la caz, Societatea Comercială „Prorialia” Societate cu Răspundere Limitată, era în drept să întreprindă ea însuși acțiunile procedurale de a se interesa de soarta dosarului respectiv și de a depune apelul motivat

în interiorul termenului legal, după caz, să solicite repunerea în termen a apelului motivat, ceea ce nu a fost realizat de către ultima.

La fel, nu poate fi reținut argumentul recurentului cu privire la aplicarea prevederilor art. 42 alin. (2) din Codul de procedură civilă, din motiv că judecătorul Ecaterina Palanciuc nu a luat parte la judecarea repetată a cauzei în apel, or, prin încheierea din 27 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău a fost declarat inadmisibil apelul declarat de Societatea Comercială „Proritalia” Societate cu Răspundere Limitată pe motivul omiterii termenului de declarare a apelului motivat.

Jurisprudența CtEDO reiterează obligația părții de a lua măsurile necesare pentru protecția drepturilor sale de acces la justiție, inclusiv prin manifestarea diligenței în exercitarea drepturilor sale procedurale și a interesului față de soarta dosarului vizat (cauza van Harn vs. Germania, hotărâre din 11 septembrie 2007, cauza Pîrnău ș.a. vs. Republica Moldova, hotărâre din 31 ianuarie 2012 și cauza SA Universul vs. Republica Moldova, hotărâre din 10 iulie 2012).

Urmare, cunoscând despre o hotărâre defavorabilă și despre motivele de fapt și de drept care au stat la baza emiterii acestei hotărâri, Societatea Comercială „Proritalia” Societate cu Răspundere Limitată, având obligația de a depune motivarea apelului într-un termen stabilit de lege, nu a livrat nici un argument plauzibil din care cauză nu a procedat conform cadrului legal.

Reținând cele constatate, precum și obligația părților și participanților la proces de a se folosi cu bună-credință de drepturile procedurale, Societatea Comercială „Proritalia” Societate cu Răspundere Limitată urma să depună motivarea apelului în conformitate cu exigențele legii în termenul stabilit de lege.

Completul de judecată reține că, „dreptul la o instanță” nu este absolut. Acesta poate fi, prin natura sa, supus limitărilor, deoarece dreptul de acces, prin sine, cere reglementare din partea statului. Garantând părților în litigiu un drept efectiv de acces la o instanță care să hotărască asupra „drepturilor și obligațiilor lor cu caracter civil”, articolul 6 § 1 acordă statului dreptul de a alege liber mijloacele care să fie utilizate în acest scop.

În acest sens, Curtea Europeană a statuat că restricția impusă accesului la o instanță judecătorească sau un tribunal nu va fi compatibilă cu articolul 6 § 1, decât dacă aceasta urmărește un scop legitim și există o proporționalitate rezonabilă între mijloacele folosite și scopul legitim urmărit (a se vedea, *Tinnelly & Sons Ltd and Others* și *McElduff and Others vs. the United Kingdom*, hotărârea din 10 iulie 1998).

Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că, soluția emisă de către instanța de apel este una întemeiată, legală și în corespundere cu circumstanțele cauzei, or argumentele și probele invocate în susținerea cererii de recurs sunt contrare legislației procesuale și lipsite de relevanță.

La acest capitol se rețin dispozițiile art.24 alin.(1) din Codul administrativ, care cert stipulează că, participanții la procedura administrativă și procedura de contencios administrativ trebuie să își exercite drepturile și să își îndeplinească obligațiile cu bună-credință, fără a încălca drepturile procesuale ale altor participanți. Buna-credință prezumă că partea este obligată să respecte termenele prevăzute de lege, or, termenul de apel prevăzut la art.232 din Codul administrativ, este considerat un termen imperativ, absolut și peremptoriu, astfel că, nerespectarea acestuia atrage drept consecință decăderea părții din dreptul de a mai exercita această cale de atac.

Astfel, Societatea Comercială „Proritalia” Societate cu Răspundere Limitată fiind interesată de soluționarea prezentului litigiu în ordine de apel, nu a depus diligența

necesară ca să-și îndeplinească obligațiile sale procedurale cu bună-credință, în vederea depunerii motivării apelului în interiorul termenului legal, cu solicitarea, după caz, a repunerii în termen a actului de procedură în conformitate cu legislația în vigoare.

Urmare, argumentele invocate în cererea de recurs sunt neîntemeiate și nu constituie temei de anulare a încheierii recurate, care este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil în sensul art. 6 din CEDO.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că încheierea instanței de apel este întemeiată și legală, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul și a menține încheierea contestată.

În conformitate cu art. 243 alin. (1) lit. b) și alin. (2) din Codul administrativ, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se respinge recursul depus de Societatea Comercială „Prorialia” Societate cu Răspundere Limitată.

Se menține încheierea din 27 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău, în cauza de contencios administrativ, intentată la acțiunea înaintată de Societatea Comercială „Prorialia” Societate cu Răspundere Limitată împotriva Primăriei mun. Chișinău, Consiliul mun. Chișinău, persoană terță Societatea pe Acțiuni „Apă Canal Chișinău” cu privire la obligarea emiterii actului administrativ favorabil.

Decizia este irevocabilă.

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

Judecători

Oxana Parfeni

Mariana Ursachi